

Investigating the Effect of Achievement Motivation Moderator on the Relationship Between Developmental Assets and High-Risk Behavior in Undergraduate Students

Monazamitabar A¹, *Hashemianfar SA², Esmaili R³

Author Address

1. PhD Student, Department of Sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran;
2. Associate Professor, Department of Social Sciences, Faculty of Literature and Humanities, University of Isfahan, Isfahan, Iran;
3. Assistant Professor, Department of Cultural Management, Isfahan Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Corresponding author email: a.hashemianfar@tr.ui.ac.ir

Received: 2021 January 18; Accepted: 2021 April 6

Abstract

Background & Objectives: High-risk behavior is the most important factor in endangering family health, and consequently, community health. High-risk behavior increases the likelihood of negative and destructive physical, psychological, and social consequences for a person in the future. Today, the emergence of high-risk behavior among young people and students is one of the most important issues and social problems. Despite many efforts made in recent decades to increase the awareness of celebrities about the consequences of their behavior, the trend for high-risk behavior has continued to increase. Developmental assets are important factors in preventing high-risk behavior among young people. Achievement motivation is an individual and social concept of positive change which is very important in the positive development of young people. The present study was conducted to investigate the effect of the moderating variable of achievement motivation on the relationship between developmental assets and high-risk behavior in undergraduate students of universities in Hamadan City, Iran.

Methods: The present study was a cross-sectional and correlational study, conducted by structural equation modeling and partial least squares method. The statistical population included all 18 to 24 years old undergraduate students studying in universities (state and private) in Hamadan during the academic year of 2019–2020. The sample size was determined by Kline criterion. A total of 530 students were randomly selected among state universities of Bu Ali Sina University and Hamadan University of Medical Sciences and private Islamic Azad university of Hamadan using multi-stage cluster sampling method. Being a bachelor student, aged between 18 to 24 years and having consent to participate in the study were considered as inclusion criteria of the study. Data collection tools included Students' Deviant Behavior Scale (Aliverdinia & Younesi, 2015), Developmental Assets Profile (Minnesota Research Institute, 2005), and Thriving Scale (Minnesota Research Institute, 2002). Questionnaires with incomplete information were excluded from the data. Finally, 486 questionnaires were considered for data analysis. Data were analyzed in SPSS-24 and SmartPLS-3 software by structural equation modeling with a variance-based approach at a significance level of 0.05.

Results: based on our results, developmental assets have a direct negative relationship on high-risk behavior ($\beta = -0.378$, $p < 0.001$) and achievement motivation has a positive moderating effect on this relationship ($\beta = 0.303$, $p < 0.001$). In total, the variables in the structural equation model could explain 39.7% of changes in high-risk behavior. The measurement model of the research was reflective-reflective and had a suitable quality due to having Q2 values greater than zero. The AVE value for variables was more than 0.5 and all items of the questionnaire had a factor load higher than 0.4. Therefore, the convergent validity of the measurement model at the agent level (latent variable) and the representative level (items) was confirmed. Also, after examining the Fornell and Larcker criteria, the HTMT ratio and transverse load test, the discriminative validity of measurement model was confirmed at both agent and representative levels. The Cronbach alpha value for most variables was higher than 0.7 and the composite reliability value of all variables was more than 0.7. Thus, the measurement model had a fit. Stone-Geisser Q² value was positive, R² value was moderate to high, effect size index (f²) of developmental assets on high-risk behavior was moderate to high, and redundancy index was obtained at optimal level, indicating a good fit of the structural model. Also, the good fit indices of the whole model had a good fit (SRMR=0.067, GOF=0.432).

Conclusion: Based on the results of this study, developmental assets are more effective in reducing the high-risk behavior of students, who have more achievement motivation.

Keywords: Developmental assets, High-risk behavior, Achievement motivation, Thriving.

بررسی تأثیر متغیر تعدیل‌گر انگیزش نوسازی بر رابطه میان سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر در دانشجویان مقطع کارشناسی

علی اصغر منظمی تبار^۱، *سیدعلی هاشمیانفر^۲، رضا اسماعیلی^۳

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران؛
۲. دانشیار، گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران؛
۳. استادیار، گروه مدیریت فرهنگی، واحد اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران؛
*رایانامه نویسنده مسئول: a.hashemianfar@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۲۹ دی ۱۳۹۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۷ فروردین ۱۴۰۰

چکیده

زمینه و هدف: رفتارهای پرخطر دانشجویان یکی از چالش‌های اساسی جامعه است که در پیشگیری از بروز آن و نیز تحول مثبت جوانی به سرمایه‌های تحولی و انگیزش نوسازی توجه ویژه‌ای می‌شود؛ ازاین‌رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر متغیر تعدیل‌گر انگیزش نوسازی بر رابطه سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر در دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه‌های شهر همدان انجام شد.

روش بررسی: این پژوهش، مطالعه‌ای مقطعی از نوع همبستگی بود که با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد. جمعیت آماری آن را دانشجویان ۱۸ تا ۲۴ ساله مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های (اعم از دولتی و غیردولتی) شهر همدان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل دادند و ۴۸۶ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها، مقیاس سنجش رفتارهای انحرافی دانشجویان (علی‌وردی‌نیا و یونسی، ۱۳۹۴)، پروفایل سرمایه‌های تحولی (انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا، ۲۰۰۵) و مقیاس پیشرفت‌طلبی (انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا، ۲۰۰۲) بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۴ و SmartPLS نسخه ۳ و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در سطح معناداری ۰/۰۵ تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد سرمایه‌های تحولی تأثیر منفی و معناداری بر رفتارهای پرخطر داشت ($\beta = -0/378$ ، $p < 0/001$) و اثر تعدیلگری انگیزش نوسازی بر رابطه سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر، مثبت و معنادار بود ($\beta = 0/303$ ، $p < 0/001$). همچنین شاخص‌های نکویتی برازش مدل در هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری از برازش خوبی برخوردار بودند ($GOF = 0/432$ ، $SRMR = 0/067$).

نتیجه‌گیری: براساس یافته‌های این پژوهش، سرمایه‌های تحولی در کاهش رفتارهای پرخطر جوانان دانشجویی که دارای انگیزش نوسازی بیشتری هستند، تأثیر بیشتری دارد. **کلیدواژه‌ها:** سرمایه‌های تحولی، رفتارهای پرخطر، انگیزش نوسازی، پیشرفت‌طلبی.

رفتارهای پرخطر^۱، عامل مهم‌تر در به‌خطر افتادن سلامت خانواده و به‌تبع، سلامت جامعه است (۱). رفتارهای پرخطر، رفتارهایی است که احتمال نتایج منفی و مخرب جسمی، روان‌شناختی و اجتماعی را برای فرد افزایش می‌دهد و پیامدهای منفی بسیاری را برای او در آینده ایجاد می‌کند (۲). پژوهش‌های مختلف حاکی از شیوع رفتارهای پرخطر در میان دانشجویان است (۳-۷). ازطرفی، تجربه ورود به دانشگاه برای بسیاری از دانشجویان با گذر از دوره نوجوانی به جوانی همراه است (۸).

تعامل ویژگی‌های نوجوانی و جوانی و محیط پیچیده و متغیر دانشگاه، سازگاری و رفتارهای مرتبط با سلامت افراد را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد (۵). تلفیق مبانی نظری درباره قابلیت انعطاف‌پذیری رشد نوجوان و یافته‌های تجربی در حوزه مسیرهای چندگانه‌ای که کودکان به‌سوی نوجوانی طی می‌کنند، زمینه‌ساز شکل‌گیری چارچوب جدیدی شد که امروزه به‌منزله تحول مثبت جوانی شناخته می‌شود. این نظریه به کودکان و نوجوانان بیش از آنکه به‌عنوان مشکلات و مسائلی بنگرد که باید مدیریت شوند، به‌منزله منابعی می‌نگرد که باید رشد و پرورش یابند (۹-۱۱). چارچوب سرمایه‌های تحولی^۲، به‌صراحت به‌منظور تأمین توجه بیشتر به آنچه کودکان و نوجوانان برای رشد موفق نیاز دارند و تأکید بر نقشی که جامعه در بهزیستی نوجوانان ایفا می‌کند، طراحی شد (۱۲).

سرمایه‌های تحولی، طرح‌های ساختاری مثبتی است که همه کودکان، نوجوانان و جوانان برای موفق شدن به آن نیاز دارند و ارتباطات مهم، مهارت‌ها، فرصت‌ها و ارزش‌هایی را در بر می‌گیرد که به نوجوانان کمک می‌کند از رفتارهای پرخطر دور بمانند، تاب‌آوری^۳ و کامیابی‌شان ارتقا یابد و نیز موجب افزایش احتمال موفقیت در مدرسه، ارتباطات و کل زندگی می‌شود (۱۳). جذبه اساسی چارچوب سرمایه‌ها در این است که ریشه در حجم عظیم ادبیات علمی تحول کودک و نوجوان دارد. این چارچوب ابتدا در سال ۱۹۹۰ با نگاه جدیدی به ادبیات پیشگیری، ارزیابی برنامه‌های نوجوانان و تاب‌آوری شکل گرفت و چارچوبی اولیه از سی سرمایه تحولی ساخته شد و در شش مجموعه که به‌نظر می‌رسید نسبتاً به‌صورت باثباتی با انواع نشانه‌های بهزیستی و سلامت نوجوانان مرتبط بود، قرار گرفت (۱۴). پس از چندین سال به‌کارگرفتن این چارچوب در مطالعات پژوهشی و تلاش‌های معطوف به اصلاحات اجتماعی، مؤسسه پژوهشی مینه‌سوتا باتوجه به بازخوردهای دریافتی از متولیان آموزشی، فعالان حوزه نوجوانان و سایر دست‌اندرکاران این حوزه، چارچوب را به چهل سرمایه که در هشت

مجموعه قرار گرفت، تبدیل کرد و فهرست نهایی تهیه شد (۱۵، ۱۶). سرمایه‌های تحولی به دو بُعد اصلی درونی^۴ (فردی) و بیرونی^۵ (محیطی) تقسیم می‌شوند. انسیتو پژوهشی مینه‌سوتا^۶ سرمایه‌های تحولی درونی را تعهد، ارزش‌ها و شایستگی‌هایی می‌داند که از خود جوانان و نوجوانان نشئت می‌گیرد. چهار زیرمجموعه بُعد درونی شامل تعهد به یادگیری^۷، ارزش‌های مثبت^۸، شایستگی اجتماعی^۹ و هویت مثبت^{۱۰} است (۱۷). سرمایه‌های تحولی بیرونی نیز تجربه‌های مثبتی است که کودکان و نوجوانان از مردم و سیستم اجتماعی خود در زندگی روزمره دریافت می‌کنند. این سرمایه‌ها از چهار زیرمجموعه حمایت^{۱۱}، توانمندسازی^{۱۲}، محدودیت‌ها^{۱۳} و انتظارات^{۱۴} و استفاده سازنده از زمان^{۱۵} تشکیل شده است (۱۸). پژوهش‌های لرن و بنسون (۱۴) و بنسون و همکاران (۱۵) نشان داد، سرمایه‌های تحولی به‌عنوان عوامل محافظت‌کننده‌ای عمل می‌کند که نوجوانان را از شرکت در رفتارهای پرخطر باز می‌دارد. براساس پژوهش جکسون نیز هرچه افراد جوان سرمایه‌های تحولی بیشتری داشته باشند، کمتر در رفتارهای پرخطر از قبیل خشونت، مصرف الکل، استفاده از مواد مخدر، روابط جنسی زودهنگام و بزهکاری درگیر می‌شوند (۱۹).

هنگامی که نوجوانان، عملکرد مناسب به‌معنای اجتناب از مشکلات حاد دارند، ممکن است منبعی از آرامش خیال برای بسیاری از والدین و سیاستمداران باشد؛ اما به‌نظر می‌رسد به‌سختی می‌توان آن را شرط کافی برای تحول مثبت نوجوانان دانست (۲۰)؛ همچنان‌که لارسن توضیح داد، بسیاری از کودکان و نوجوانان تکالیف درسی خود را انجام می‌دهند، با والدینشان سازگاری نشان می‌دهند، رابطه خوبی با دوستانشان دارند و در طول روز در دسترس هستند؛ اما در مسیرهایی که حاکی از حرکت به‌سوی آینده‌ای باشد که آنان را برانگیزاند یا احساس کنند که از درون برانگیخته می‌شوند، سرمایه‌گذاری نشده‌اند (۱۱). لارسن و همکاران عنوان کردند، برای پدیدآمدن تحول مثبت باید نظام انگیزشی فعال شود و در ابعاد مختلف زندگی واقعی نوجوان درگیر بماند (۲۱). مارینو و دامون، تحول مثبت را از زاویه رشد اهداف در نوجوانان مطالعه کردند. به عقیده آن‌ها، نشانگر مرکزی در تحول مثبت جوانی، درگیر شدن در اهدافی است که منافع عامه دارد و به مشارکت مؤثر در اجتماعات می‌انجامد (۲۲).

انگیزش نوسازی^{۱۶} از نظر روان‌شناسی دو جنبه دارد: یکی فردی است؛ یعنی نیاز به پیشرفت؛ به‌طوری‌که افراد غالباً از رفتارهای پیشرفت‌گرا پی به انگیزش نوسازی می‌برند؛ جنبه دیگر اجتماعی است که همان احساس مسئولیت در قبال سعادت خانواده، عموم و جامعه خویش است. انگیزه این احساس مسئولیت ناشی از میل به برتر دیدن خود و نیز علاقه به رستگاری بشریت است (۲۳). انسیتو پژوهشی مینه‌سوتا

10. Positive identity

11. Support

12. Empowerment

13. Boundaries

14. Expectations

15. Constructive use of time

16. Achievement motivation

1. High- risk behaviors

2. Developmental assets

3. Resilience

4. Internal

5. External

6. Search Institute of Minnesota

7. Commitment to learning

8. Positive values

9. Social competence

استفاده از اصطلاح پیشرفت‌گرایی^۱ را نه تنها برای توضیح وجودنداشتن رفتارهای پرخطر، بلکه برای توصیف نوجوانانی که درست عمل می‌کنند و در مسیر موفقیت در آینده قرار دارند نیز به‌کار می‌برد (به نقل از ۲۴). لرنر و همکاران پیشرفت‌طلبی را این‌گونه تعریف کردند: تنظیم سازگارانۀ تحولی که در نتیجه آن، افراد جوان فراتر از منافع شخصی حرکت می‌کنند و ضمن ارزش نهادن به نظام اجتماعی مروج برابری، دموکراسی، عدالت اجتماعی و آزادی فردی، خود را متعهد به عمل در این زمینه می‌دانند (۲۴). نشانگرهای پیشرفت‌طلبی نیز عبارت است از: موفقیت تحصیلی؛ کمک به دیگران؛ ارزش نهادن به تفاوت‌ها؛ حفظ سلامت شخصی؛ توان رهبری؛ تأخیر در ارضای خواسته‌ها؛ مقاومت در برابر خطر؛ غلبه بر سختی‌ها (۲۵)؛ درواقع، پیشرفت‌طلبی، مفهومی تحولی بوده که نه فقط مستلزم مشاهده عملکرد خوب نوجوان در زمان حال، بلکه نشان از حرکت به سوی آینده‌ای امیدوارکننده است و مسئولیت‌پذیری‌های مهم، موفقیت، بهزیستی و نیز راه جدیدی برای تعریف و درک پویایی‌های رشد سالم را نشان می‌دهد (۲۶). پیشرفت‌طلبی باتوجه به تعریف‌های مذکور و نشانگرهای آن، مفهوم کلیدی انگیزش نوسازی در جوانان است. پکران و همکاران عنوان کردند، افرادی که از انگیزش و میل پیشرفت بیشتری برخوردار هستند، در تمامی حوزه‌ها و به‌خصوص در زمینه تحصیلی، پشتکار و تلاش زیادی خواهند داشت و در مواجهه با مسائل پیش‌بینی نشده به‌جای اینکه تحت تأثیر هیجانات و افکار منفی قرار گیرند، راهکارهایی هرچه بهتر را به‌کار می‌بندند (۲۷). در نظریۀ فشار عمومی رابرت آگنیو^۲، دلایل انجام دادن رفتارهای پرخطر در میان جوانان به فشارهایی برمی‌گردد که در زندگی اجتماعی به فرد تحمیل می‌شود و افرادی که نتوانند این فشارها و تنش‌ها را تحمل کنند، از رفتارهای پرخطر به‌عنوان راهی برای کاهش این اضطراب‌ها و تنش‌ها استفاده می‌کنند (به نقل از ۲۸). باتوجه به صدمات و خسارات جبران‌ناپذیری که هریک از رفتارهای پرخطر به دنبال دارد و از آنجاکه اقدامات تغییر رفتار در سطح فردی و اجتماعی طولانی‌مدت و پرهزینه است، به نظر می‌رسد پیشگیری، بهترین رویکرد برای کاهش رفتارهای پرخطر در سطح جامعه باشد. این امر به‌ویژه در دانشجویان که دوره گذار از نوجوانی به جوانی را تجربه می‌کنند و دارای خصوصیات فیزیولوژیک و روان‌شناختی خاصی هستند که آن‌ها را در برابر رفتارهای پرخطر آسیب‌پذیر می‌سازد، از اهمیت بیشتری برخوردار است. این در حالی است که ضرورت طراحی مدل‌هایی برای تبیین روابط نظری مفاهیم مرتبط با فرایندها و پیامدهای تحول مثبت و از آن جمله انجام‌دادن رفتارهای پرخطر، احساس می‌شود؛ از این‌رو، پژوهش حاضر، با هدف بررسی تأثیر متغیر تعدیل‌گر انگیزش نوسازی بر رابطه میان سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر در دانشجویان مقطع کارشناسی انجام شد.

۲ روش‌بررسی

پژوهش حاضر، مطالعه‌ای مقطعی از نوع همبستگی بود که با استفاده

از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد. جمعیت آماری پژوهش را دانشجویان ۱۸ تا ۲۴ ساله مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های (اعم از دولتی و غیردولتی) شهر همدان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل دادند. برای تعیین حجم نمونه از ملاک کلاین استفاده شد (۲۹). باتوجه به ۸۸ سؤالی بودن پرسش‌نامه‌ها و اینکه از نظر کلاین به‌ازای هر گویه پرسش‌نامه حداقل بین ۳ تا ۵ نمونه در نظر گرفته شود، تعداد نمونه باید بین ۲۶۴ تا ۴۴۰ نفر باشد. تعداد ۵۳۰ دانشجوی به‌روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند؛ به‌طوری‌که دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی شهر همدان به‌عنوان دو سرشاخه اصلی بود و از بین دانشگاه‌های دولتی دانشگاه‌های بوعلی‌سینا و علوم‌پزشکی همدان و از بین دانشگاه‌های غیردولتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان به‌طور تصادفی انتخاب شدند. دانشکده‌های هر دانشگاه به‌عنوان خوشه بودند. نمونه‌ها از بین دانشجویان دانشکده‌ها باتوجه به معیارهای ورود به پژوهش به‌طور تصادفی انتخاب شدند. دانشجویان در مقطع کارشناسی، قرارداداشتن در محدوده سنی ۱۸ تا ۲۴ سال، اشتغال به تحصیل در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ و رضایت برای ورود به مطالعه از شرایط ورود شرکت‌کنندگان به پژوهش حاضر بود و پرسش‌نامه افرادی که دارای اطلاعات ناقص بود، از مطالعه خارج شد. درنهایت پرسش‌نامه ۴۸۶ نفر تحلیل شد.

به‌منظور رعایت اخلاق پژوهش، دانشجویان به‌شکل کتبی اطلاعاتی درباره پژوهش دریافت کردند. این اطمینان به آن‌ها داده شد که تمامی اطلاعات محرمانه است و برای امور پژوهشی و به‌صورت جمعی استفاده خواهد شد و به‌منظور رعایت حریم خصوصی و حفظ گمنامی نیازی به درج نام و نام خانوادگی نیست. پس از کسب رضایت آگاهانه از دانشجویان، پرسش‌نامه‌ها در اختیار آن‌ها قرار گرفت و پرسش‌نامه‌ها به‌صورت خودگزارشی تکمیل شد.

برای جمع‌آوری داده‌ها ابزارهای زیر به‌کار رفت.

– مقیاس سنجش رفتارهای انحرافی دانشجویان^۳: این مقیاس توسط علی‌وردی‌نیا و یونسی در سال ۱۳۹۴ ساخته شد (۳). این مقیاس ۲۲ سؤال دارد و طیف پاسخ‌گویی براساس فرمت لیکرت شش‌گزینه‌ای شامل هرگز، ۱ بار، ۲ تا ۴ بار، ۵ تا ۷ بار، ۸ تا ۱۰ بار و بیش از ۱۰ بار است. این مقیاس شامل چهار خرده‌مقیاس مصرف مواد، مشروبات الکلی، روان‌گردان‌ها و انحراف جنسی، وندالیسم و سرقت، خودکشی، پرخاشگری و یک مقیاس کلی است؛ نمره‌گذاری همه سؤالات به‌طور مستقیم انجام می‌گیرد که به‌ترتیب هریک از خرده‌مقیاس‌های مصرف مواد، مشروبات الکلی، روان‌گردان‌ها و انحراف جنسی با ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ نمره‌گذاری وندالیسم و سرقت با پنج سؤال، خودکشی با چهار سؤال و پرخاشگری با چهار سؤال ارزیابی می‌شود. دامنه نمرات به‌ترتیب برای رفتارهای پرخطر بین ۲۲ تا ۱۳۲، خرده‌مقیاس مصرف مواد، مشروبات الکلی، روان‌گردان‌ها و انحراف جنسی بین ۵ تا ۲۵، خرده‌مقیاس وندالیسم و سرقت بین ۵ تا ۳۰، خرده‌مقیاس خودکشی بین ۴ تا ۲۴ و خرده‌مقیاس

1. Thriving

2. Robert Agnew's General Strain Theory

3. Scale for university Students' Deviant Behaviors

پرخاشگری بین ۲۴ تا ۴ قرار می‌گیرد. نمرات بیشتر نشان‌دهنده انجام رفتارهای پرخطر بیشتر در آن خرده‌مقیاس است (۳). پایایی این مقیاس در مطالعه علی‌وردی‌نیا و یونسی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۹۲۴ گزارش شد (۳).

— پروفایل سرمایه‌های تحولی^۱: این مقیاس توسط انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا در سال ۲۰۰۵ ساخته شد (۳۰). مقیاس ۵۸ گویه دارد. نمره‌گذاری مقیاس براساس طیف لیکرت چهارگزینه‌ای شامل هرگز یا به‌ندرت، تاحدودی یا گاهی اوقات، زیاد یا اغلب اوقات و بسیار زیاد یا تقریباً همیشه است. این مقیاس شامل هشت خرده‌مقیاس حمایت، توانمندسازی، انتظارات و محدودیت‌ها، استفاده سازنده از زمان، تعهد به یادگیری، ارزش‌های مثبت، شایستگی‌های اجتماعی، هویت مثبت و دو خرده‌مقیاس کلی سرمایه‌های تحولی درونی و بیرونی می‌شود. خرده‌مقیاس‌های حمایت (هفت گویه)، توانمندسازی (شش گویه)، انتظارات و محدودیت‌ها (نه گویه) و استفاده سازنده از زمان (چهار گویه) با مجموع ۲۶ گویه معرف خرده‌مقیاس کلی سرمایه‌های تحولی بیرونی است. خرده‌مقیاس‌های تعهد به یادگیری (هفت گویه)، ارزش‌های مثبت (یازده گویه)، شایستگی‌های اجتماعی (هشت گویه) و هویت مثبت (شش گویه) با مجموع ۳۲ گویه معرف خرده‌مقیاس کلی سرمایه‌های درونی است. همه گویه‌ها به‌طور مستقیم نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات به‌ترتیب برای سرمایه‌های تحولی بین ۵۸ تا ۲۳۲، سرمایه‌های بیرونی ۲۶ تا ۱۰۴، سرمایه‌های درونی ۳۲ تا ۱۲۸ و برای خرده‌مقیاس‌های حمایت ۲۸ تا ۷، توانمندسازی ۲۴ تا ۶، انتظارات و محدودیت‌ها ۳۶ تا ۹، استفاده سازنده از زمان ۱۶ تا ۴، تعهد به یادگیری ۲۸ تا ۷، ارزش‌های مثبت ۱۱ تا ۴۴، شایستگی‌های اجتماعی ۳۲ تا ۸ و هویت مثبت ۲۴ تا ۶ قرار می‌گیرد. نمرات بیشتر نشان‌دهنده داشتن سرمایه بیشتر در آن خرده‌مقیاس است (۳۰). انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا مقیاس سرمایه‌های تحولی را روی ۱۱ هزار و ۳۰۳ دانش‌آموز دبیرستانی با نژادهای مختلف سفید، آمریکایی، هندی‌آسیایی و گروه‌های چندقومیتی اجرا کرد. پایایی مقیاس سرمایه‌های تحولی ۰/۸۱ و در بازآزمایی ۰/۷۹ گزارش شد (۳۰). همچنین انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا برای هشت طبقه سرمایه‌ها به‌طور میانگین ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ و برای پنج مقیاس زمینه‌ای ۰/۸۸ را به‌دست آورد (۳۰). در در پژوهش رضائی ورمزیار آلفای کرونباخ برای هریک از زیرمقیاس‌های سرمایه تحولی بیرونی و سرمایه تحولی درونی به‌ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۹ و برای کل ابزار ۰/۹۲ گزارش شد. (۳۱). آزادان بجنوردی آلفای کرونباخ را برای سرمایه‌های تحولی درونی و بیرونی به‌ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۷۸ به‌دست آورد (۳۲).

— مقیاس پیشرفت‌طلبی^۲: این مقیاس بخشی از پروفایل نگرش‌ها و رفتارها^۳ است که انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا در سال ۲۰۰۲ آن را

ساخت (۳۳). این مقیاس هشت سؤال دارد. طیف پاسخ‌گویی براساس لیکرت پنج‌گزینه‌ای شامل خیلی کم، کم، تاحدودی، زیاد و خیلی زیاد برای سؤال موفقیت تحصیلی، طیف پاسخ‌گویی لیکرت پنج‌گزینه‌ای شامل اصلاً اهمیت ندارد، تاحدی اهمیت دارد، مطمئن نیستم، تقریباً اهمیت دارد، کاملاً اهمیت دارد برای سؤال ارزش قائل‌شدن برای تفاوت‌ها، طیف پاسخ‌گویی لیکرت پنج‌گزینه‌ای شامل هرگز، یک‌بار، دو بار، سه تا چهار بار، پنج بار یا بیشتر برای سؤال ایفای نقش رهبری، طیف پاسخ‌گویی لیکرت پنج‌گزینه‌ای شامل هرگز، به‌ندرت، تاحدودی، تقریباً درست است، کاملاً درست است برای سؤال مقاومت در برابر خطر، طیف پاسخ‌گویی لیکرت شش‌گزینه‌ای شامل صفر ساعت، یک ساعت، دو ساعت، سه تا پنج ساعت، شش تا ده ساعت، یازده ساعت یا بیشتر برای سؤال کمک به دیگران، طیف پاسخ‌گویی لیکرت پنج‌گزینه‌ای شامل خیلی بد، بد، متوسط، خوب، خیلی خوب برای سؤال‌های حفظ مناسب سلامتی، مقابله با سختی‌ها و توانایی تأخیر در ارضای خواسته‌ها است (۲۵). این عوامل در پژوهش‌های فراوان به‌عنوان شاخص‌های پیشرفت‌طلبی تعیین شده است (۲۵، ۳۰). همه سؤال‌ها به‌طور مستقیم نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات به‌ترتیب برای پیشرفت‌طلبی بین ۸ تا ۴۱ قرار می‌گیرد و نمرات بیشتر نشان‌دهنده پیشرفت‌طلبی بیشتر است (۲۵). در مطالعه بنسون و اسکلز ضریب آلفای کرونباخ مقیاس پیشرفت‌طلبی ۰/۴۹ بود (۲۵). در این پژوهش از آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی، میانگین و انحراف معیار و نیز از آمار استنباطی و آزمون کولموگوروف اسمیرنوف برای تشخیص نرمال‌بودن داده‌ها استفاده شد. نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ و نسل دوم مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد مبتنی بر واریانس معروف به مدل‌سازی معادلات ساختاری به‌روش حداقل مربعات جزئی^۴ با نرم‌افزار SmartPLS نسخه ۳ برای تحلیل داده‌ها به‌کار رفت. سطح معناداری در این پژوهش ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. مدل اندازه‌گیری پژوهش از نوع انعکاسی-انعکاسی بود. برای برازش مدل اندازه‌گیری (ارتباط یک سازه با شاخص‌هایش) از شاخص واریانس اعتبار اشتراک^۵ متغیرهای پنهان (Q^2) و پایایی شاخص شامل دو معیار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی، اعتبار همگرا شامل دو معیار اعتبار همگرا در سطح عامل: متوسط واریانس استخراج‌شده^۶ (AVE) و اعتبار همگرا در سطح معرف: سنجش بارهای عاملی و اعتبار ممیز^۷ شامل سه معیار اعتبار ممیز در سطح عامل: روش فورنل و لاکر^۸ و نسبت HTMT^۹ و اعتبار ممیز در سطح معرف: آزمون بارهای عرضی^{۱۰} استفاده شد. به‌منظور برازش مدل ساختاری (ارتباط یک‌سازه با سازه دیگر)، شاخص افزونگی (CV Red)^{۱۱}، شاخص ضریب تعیین (R^2)، شاخص اندازه اثر (f^2) و شاخص Redundancy به‌کار رفت و به‌منظور برازش کلی مدل (در هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و

8. Fornell & Larcker

9. Heterotrait-monotrait ratio

10. Cross loading

11. CV-Redundancy

1. Developmental Asset Profile (DAP)

2. Thriving Scale

3. Attitudes and Behaviour (A&B) Survey

4. Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM)

5. Construct cross-validated communality

6. Average variance extracted

7. Convergent validity

نمودار ۱ مدل نظری پژوهش را نشان می‌دهد. در این مدل سرمایه‌های تحولی به عنوان متغیر مستقل و برون‌زای مدل، رفتارهای پرخطر، متغیر وابسته و انگیزش، نوسازی متغیر تعدیل‌گر در مدل تعریف شده است.

نمودار ۱. مدل مفهومی پژوهش تعدیل‌گری انگیزش‌نوسازی بر رابطه سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر

مدل اندازه‌گیری پژوهش براساس بزرگ‌تر از صفر بودن مقادیر Q^2 کیفیت مناسب داشت. با توجه به اینکه مقدار AVE برای متغیرهای پژوهش بیشتر از ۰/۵ بود و تمامی گویه‌های پرسش‌نامه از بار عاملی بیشتر از ۰/۴ برخوردار بودند، اعتبار همگرایی مدل اندازه‌گیری در سطح عامل (متغیر پنهان) و معرف (آیتم‌ها) رد نشد. همچنین پس از بررسی معیار فورنل و لارکر، نسبت HTMT و آزمون بارهای عرضی اعتبار ممیز مدل اندازه‌گیری در دو سطح عامل و معرف رد نشد. مقدار آلفای کرونباخ برای اکثر متغیرها بیشتر از ۰/۷ بود و مقدار پایایی ترکیبی برای تمامی متغیرها بیش از ۰/۷ به‌دست آمد؛ بنابراین مدل اندازه‌گیری برازش مناسب داشت (جدول ۲ و نمودار ۲). مقدار Q^2 استون-

۳ یافته‌ها

به منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده‌های پژوهش، آزمون کولموگوروف اسمیرنف به کار رفت. آزمون کولموگوروف اسمیرنف برای

², Goodness of fit

گایسلر مثبت، مقدار R^2 بیشتر از متوسط، شاخص اندازه اثر (f^2) سرمایه‌های تحولی بر رفتارهای پرخطر بیشتر از متوسط و شاخص Redundancy مطلوب به دست آمد و نشان از برازش خوب مدل ساختاری داشت (جدول ۳ و نمودار ۲). مقادیر حاصل برای شاخص $SRMR=0/067$ و شاخص $GOF=0/432$ نشان‌دهنده برازش مناسب کلی مدل بود. براساس نتایج پژوهش، متغیر سرمایه‌های تحولی تأثیر مستقیم بر متغیر رفتارهای پرخطر داشت. همچنین نوع اثر سرمایه‌های تحولی بر رفتارهای پرخطر منفی و معکوس بود. متغیر انگیزش نوسازی اثر تعدیل‌گر بر رابطه بین متغیر سرمایه‌های تحولی و متغیر رفتارهای پرخطر داشت و نوع اثر متغیر انگیزش نوسازی بر رابطه

بین متغیر سرمایه‌های تحولی و متغیر رفتارهای پرخطر، مثبت بود. تأثیر متغیرهای مذکور باتوجه به آماره تی به دست آمده، بیشتر از $1/96$ و در سطح $0/05$ درصد و کمتر معنادار بود. ضریب تأثیر متغیر سرمایه‌های تحولی ($-0/378$) بر متغیر رفتارهای پرخطر و ضریب تأثیر متغیر انگیزش نوسازی ($0/303$) بر رابطه بین متغیر سرمایه‌های تحولی و متغیر رفتارهای پرخطر باتوجه به آماره تی به دست آمده، به لحاظ آماری معنادار بود ($p < 0/001$). در مجموع متغیرهای حاضر در مدل معادلات ساختاری توانستند $39/7$ درصد از تغییرات متغیر رفتارهای پرخطر را تبیین کنند (نمودار ۲ و جدول ۴).

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی نمونه پژوهش

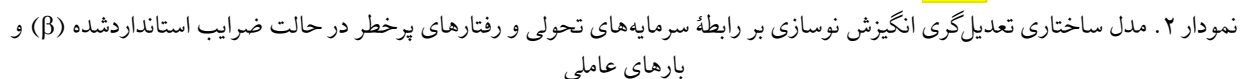
دانشگاه محل تحصیل	تعداد آزمودنی‌ها	درصد فراوانی	تعداد	دختران			پسران		
				درصد فراوانی	میانگین سنی	انحراف معیار سنی	درصد فراوانی	میانگین سنی	انحراف معیار سنی
بوعلی سینا	۲۲۷	۴۷	۱۱۹	۲۵	۲۰/۰۱	۱/۳۵۰	۲۲	۲۰/۴۵	۱/۷۶۴
آزاد اسلامی	۲۱۱	۴۳	۱۶۰	۳۳	۲۰/۵۴	۱/۸۴۲	۱۰	۲۰/۸۰	۱/۲۶۵
علوم پزشکی همدان	۴۸	۱۰	۲۰	۴	۲۰/۵۰	۰/۵۱۳	۶	۲۱/۵۰	۱/۸۱۶
جمع کل	۴۸۶	۱۰۰	۲۹۹	۶۲	۲۰/۳۳	۱/۶۱۸	۳۸	۲۰/۷۱	۱/۶۸۳

جدول ۲. شاخص‌های ارزیابی نکویی برازش مدل اندازه‌گیری پژوهش

مؤلفه	اعتبار همگرا		اعتبار ممیز		پایایی	
	$Q^2 > 0$	$AVE \geq 0/5$	بارهای عاملی $\geq 0/4$	فورنل و لارکر	$HTMT < 0/9$	آزمون بارهای عرضی
رفتارهای پرخطر	۰/۳۳۴	۰/۵۵۸	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۹۱۳
مصرف مواد، مشروبات الکلی، روان‌گردان‌ها و انحراف جنسی	۰/۴۴۵	۰/۶۸۴	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۸۶۶
وندالیسم و سرقت	۰/۳۶۱	۰/۶۳۲	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۶۷۲
خودکشی	۰/۶۴۰	۰/۸۲۶	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۸۷۳
پرخاشگری	۰/۴۰۵	۰/۷۱۹	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۷۹۳
انگیزش نوسازی	۰/۴۰۶	۰/۵۸۹	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۷۷۷
سرمایه‌های تحولی	۰/۵۴۳	۰/۵۰۶	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۹۵۵
سرمایه‌های تحولی بیرونی	۰/۵۰۴	۰/۵۳۹	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۹۲۰
سرمایه‌های تحولی درونی	۰/۵۱۲	۰/۵۱۲	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۹۲۶
حمایت	۰/۳۴۷	۰/۶۴۳	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۷۸۶
توانمندسازی	۰/۳۳۵	۰/۵۵۴	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۶۳۴
محدودیت‌ها و انتظارات	۰/۳۳۶	۰/۶۱۹	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۸۲۵
استفاده سازنده از زمان	۰/۳۶۴	۰/۷۳۰	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۷۱۲
تعهد به یادگیری	۰/۴۱۸	۰/۷۳۲	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۸۵۲
ارزش‌های مثبت	۰/۳۷۰	۰/۵۵۶	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۸۱۳
شایستگی‌های اجتماعی	۰/۳۶۵	۰/۵۰۳	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۶۶۲
هویت مثبت	۰/۳۸۰	۰/۷۰۹	تأیید	تأیید	تأیید	۰/۸۰۷

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2025-07-18]

متغیر	اثر مستقیم بر رفتارهای پرخطر	اثر تعدیل‌گر بر رابطه سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر	آماره‌ی تی	اثرات تبیین‌شده (R^2)	اثرات تبیین‌نشده
سرمایه‌های تحولی	-۰/۳۷۸	-	۴/۸۹۸	۰/۳۹۷	۰/۶۰۳
انگیزش‌نوسازی	-	۰/۳۰۳	۵/۷۱۰		

کمتری از رفتارهای ضداجتماعی (ازجمله سرقت، خرابکاری) و خشونت (ازجمله درگیری فیزیکی، تهدید به آسیب دیگران) در مقاطع بعدی در دبیرستان نشان دادند (۱۳). همچنین نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش‌های لرنر و بنسون (۱۴)، بنسون و همکاران (۱۵) و جکسون (۱۹) همسوست. آن‌ها دریافتند، هرچه نوجوانان سرمایه‌های تحولی بیشتری را تجربه می‌کنند، گرایش بیشتری به‌سوی بهتر بودن در عرصه‌های تحصیلی، روان‌شناختی، اجتماعی عاطفی و شاخص‌های رفتاری بهزیستی دارند.

در نظریه فشار عمومی، اگنیو به سه منبع اصلی فشار اشاره می‌کند: دومین منبع فشار به دلیل شکست در دستیابی به اهداف ارزشمند مثبت^۵ است؛ دومین منبع فشار، حذف محرک‌های ارزشمند مثبت^۶ است؛ سومین منبع فشار از طریق حضور محرک‌های منفی^۷ یا مضر ایجاد می‌شود. جوانانی که زیر فشار قرار می‌گیرند، از طریق حالات عاطفی منفی مثل خشم و احساسات مرتبط با آن، به سمت رفتارهای پرخطر تمایل پیدا می‌کنند (به نقل از ۲۸). اگنیو معتقد است، بسیاری از افراد به مقابله با فشار به گونه‌ای سازگار و متعارف تمایل دارند؛ درحالی‌که بسیاری از افراد با فشار و احساسات منفی‌شان با شیوه‌های مجرمانه مقابله می‌کنند (۳۶)؛ همچنان‌که جکسون اشاره کرد، جهت‌نماهای بیرونی^۸ سعی در هدایت اولویت‌ها و انتخاب‌های جوانان دارند و به طبع، هرچه میزان ارزش‌های مثبت درونی در جوان بیشتر باشد، توان بیشتری برای مقابله با فشارهای بیرونی در تعیین اولویت‌ها و انتخاب‌های خویش خواهد داشت. اگرچه ارزش‌های زیادی وجود دارد که مستلزم پرورش است، چارچوب این سرمایه بر شش ارزش تمرکز دارد که به نظر می‌رسد نه تنها در اجتناب از رفتارهای پرخطر به جوان کمک می‌کنند، بلکه احساس تعهد و مسئولیت در قبال دیگران را در او پرورش می‌دهند. این شش سرمایه شامل نوع دوستی، برابری و عدالت اجتماعی، استحکام شخصیت، صداقت، مسئولیت و خویش‌داری است (۱۹).

افرادی که انگیزش نوسازی زیادی دارند، برای دستیابی به اهداف عالی تلاش می‌کنند و کوشش‌های خود را در جهت رسیدن به آرمان‌های خویش به کار می‌برند. نیاز به پیشرفت را می‌توان پیامد تعارض عاطفی بین امید برای کسب موفقیت و تمایل برای اجتناب از شکست دانست (۳۷). در این زمینه بین جوانان تفاوت‌های فردی وجود دارد و این تفاوت‌ها در توانایی موفقیت، تمایل به موفقیت و اهداف پیشرفت منعکس می‌شود (۳۸). هنگامی که توانایی‌ها ارتقا یابد و از خطرات اجتناب شود، به احتمال قوی نوجوانان در مسیری تحول می‌یابند که به انسان‌هایی مسئول در قبال خویش، خانواده، عموم و جامعه تبدیل می‌شوند (۲۴). انگیزش نوسازی با دادن بازخورد مناسب حفظ سلامتی، توانایی تأخیر در ارضای خواسته‌ها، مقابله با سختی‌ها و مقاومت در برابر خطر و... تأثیر سرمایه‌های تحولی را افزایش می‌دهد

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر متغیر تعدیل‌گر انگیزش نوسازی بر رابطه میان سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر در دانشجویان مقطع کارشناسی شهر همدان انجام شد. نتایج تحلیل مسیر نشان داد، سرمایه‌های تحولی در کاهش رفتارهای پرخطر دانشجویان مؤثر است. همچنین نتایج مشخص کرد، تأثیر تعدیل‌گری انگیزش نوسازی بر رابطه بین سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر مثبت است. به بیان دیگر، این یافته‌ها نشان می‌دهد که رابطه منفی بین سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر توسط انگیزش نوسازی تشدید می‌شود. یافته‌های پژوهش حاضر با مطالعات پیشین هماهنگ است؛ ازجمله با نتایج مطالعات انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا که در سه بخش فرضیه تراکم^۱، فرضیه تنوع^۲ و فرضیه تمایز^۳ ارائه شد، همسوست. فرضیه تراکم: یکی از فرضیه‌های اساسی در مدل سرمایه تحولی این است که سرمایه‌ها افزایشی یا تراکمی هستند؛ یعنی با افزایش میزان سرمایه‌های تحولی، پیامدهای مثبت (مانند موفقیت تحصیلی، سلامت اجتماعی و عاطفی، مشارکت، عطوفت و فقدان رفتارهای پرخطر مانند مصرف الکل، مواد مخدر، خشونت، رفتار ضداجتماعی) به صورت تجمعی یا تصاعدی افزایش می‌یابد (۱۲، ۳۵). فرضیه تنوع: یکی از نگرانی‌های مهم درباره هر چارچوبی برای پیشگیری از مشکلات نوجوانان و ارتقای تحول مثبت آن است که آیا این رویکرد برای گروه‌های مختلف به صورت یکسان تأثیر دارد یا خیر و اگر خیر، برای درک بهتر چگونگی انطباق آن رویکرد، به تقویت اثربخشی آن بر جمعیت‌های مختلف نوجوانان نیاز داریم. از طریق تحقیقات مختلفی که انستیتو پژوهشی مینه‌سوتا در طول بیست سال گذشته انجام داده است، یافته‌های پایتر در این زمینه آن است که به نظر می‌رسد چارچوب سرمایه‌های تحولی اعتبار نسبتاً یکسانی در حوزه‌های جنسیت، نژاد/قومیت، موقعیت جغرافیایی و زمینه اقتصادی اجتماعی نوجوانان دارد. سطوح مطلق سرمایه‌ها، برخی اوقات در این مقایسه‌های جمعیت‌شناختی متفاوت است؛ اما اندازه‌های اثر تفاوت‌ها معمولاً بسیار کوچک است. مهم‌تر اینکه طبق الگوهای مذکور، سطوح بیشتر سرمایه‌ها با سطوح کمتر خطر و سطوح بیشتر پیشرفت طلبی رابطه دارد و به طور مداوم در این گروه‌های جمعیت‌شناختی تکرار می‌شود. دختران معمولاً تعداد متوسط بیشتری از سرمایه‌ها را در مقایسه با پسران دارند؛ اما دو جنس الگوهای مشابهی از رابطه بین سطوح بیشتر سرمایه‌ها و سطوح کمتری از رفتارهای پرخطر و سطوح بیشتری از نشانه‌های پیشرفت طلبی را نشان می‌دهند (۱۲). فرضیه تمایز: در هر دو نوع مطالعات مقطعی و طولی، دانش‌آموزانی که خوشه‌ای از سرمایه‌هایی را کسب کردند که از نظر محتوایی، پابندی به هنجارها یا مسئولیت‌پذیری را ارائه دادند (تأثیر مثبت همسالان، ارزش قائل شدن درباره خویش‌داری، صرف وقت در خانه، حل تعارض صلح‌جویانه و درگیری در تحصیل)، در مقایسه با سایر دانش‌آموزان نمرات بیشتری را در آزمون‌های GPA^۴ و سطوح

5. Failure to achieve positively valued stimuli

6. Removal of positively valued stimuli

7. The presentation of negative stimuli

8. External compasses

1. Accumulation hypothesis

2. Diversity hypothesis

3. Differentiation hypothesis

4. Grade Point Average

و موجب کاهش رفتارهای پرخطر دانشجویان می‌شود؛ به‌طوری‌که اگر بهره‌مندی جوان از انگیزش نوسازی توسط روابط پویا بین فرد و سطوح چندگانه محیط زیست او (مانند خانواده، گروه همسالان، مدرسه، روابط اجتماعی و فرهنگ) افزایش یابد، این اثر قوی‌تر می‌شود و برعکس. پژوهش اسمیت و برکر از این یافته پژوهش حمایت کرد و نشان داد، رفتارهای پیشرفت‌گرا رابطه مثبتی با سرمایه‌های تحولی درونی و بیرونی دارد (۳۹).

این مطالعه با برخی محدودیت‌ها مواجه بود؛ ازجمله اینکه نمونه پژوهش به دانشجویان دانشگاه‌های همدان محدود شد؛ بنابراین نمی‌توان ادعا کرد که یافته‌ها به سایر جوامع با زمینه‌های گوناگون تعمیم‌پذیر است. یافته‌های حاصل از خودگزارشی طبیعتاً مقطعی است؛ البته روش‌های خودگزارشی در کشف ارزش‌ها و نیازهای ادراک‌شده و در سنجش عینی سلامت توجیه‌پذیر است؛ اما همراه بودن مشاهدات رفتاری، عملکرد و پیامدهای انطباقی تبیین کامل‌تری از این ساختارها و شیوه عملکرد آن‌ها فراهم می‌آورد؛ ازاین‌رو، پژوهش‌های طولی و نیز اتکا به اطلاعات چندگانه که سرمایه‌های تحولی، فرایند پیشرفت‌طلبی و رفتارهای پرخطر را از چشم‌اندازی پویاتر مطالعه می‌کنند، مفید خواهد بود. انجام دادن پژوهش‌های دیگر به‌ویژه در سایر جوامع همچون دانش‌آموزان دبیرستانی پیشنهاد می‌شود. نتایج این پژوهش درمجموع توانست بخشی از واریانس رفتارهای پرخطر را تبیین کند؛ بنابراین توصیه می‌شود به‌منظور تبیین واریانس باقی‌مانده، پژوهش‌هایی با تمرکز بر سایر عوامل فردی و اجتماعی مؤثر در این زمینه انجام شود.

۵ نتیجه‌گیری

در جمع‌بندی کلی می‌توان بیان کرد، سرمایه‌های تحولی بر کاهش رفتارهای پرخطر جوانان دانشجویی که دارای انگیزش نوسازی بیشتری هستند، تأثیر بیشتری دارد؛ ازاین‌رو بسترسازی برای بهبود و افزایش انگیزش نوسازی و سرمایه‌های تحولی جوانان در سطح فردی و خانواده و نیز در سطح دانشگاه و جامعه از طریق افزایش مؤلفه‌های انگیزش نوسازی و سرمایه‌های تحولی درونی و بیرونی بیش از پیش ضروری به‌نظر می‌رسد؛ چراکه باتوجه به تئوری‌ها و پیشینه‌های مطرح‌شده در

بخش نظری تحقیق و نتایج پژوهش حاضر، وجود میزان درخور توجهی از سرمایه‌های تحولی موجب تحول مثبت جوانی می‌شود و متعاقباً می‌تواند دربرابر مسائل و آسیب‌های اجتماعی نظیر بروز رفتارهای پرخطر جوانان همچون سپری عمل کند. همچنین افزایش انگیزش نوسازی جوانان دانشجوی سبب تقویت رابطه منفی و معکوس بین سرمایه‌های تحولی و رفتارهای پرخطر جوانان دانشجوی می‌شود.

۶ تشکر و قدردانی

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند، از اساتید و مسئولان دانشگاه بوعلی‌سینا، دانشگاه علوم پزشکی همدان و دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان و تمام دانشجویان عزیزی که در انجام‌شدن تحقیق یاری کردند، تقدیر و قدردانی کنند.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیه اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان: درباره رعایت اصول اخلاقی پژوهش و تأکید بر محرمانه‌ماندن اطلاعات دریافتی در کل فرایند پژوهش، توضیحات لازم ارائه شد و با کسب رضایت آگاهانه از دانشجویان، پرسش‌نامه‌ها در اختیار آن‌ها قرار گرفت.

رضایت برای انتشار: این امر غیر قابل اجرا است. در دسترس بودن داده‌ها و مواد: داده‌ها و مواد از طریق ارتباط با نویسنده اول (alimonazamitabar@gmail.com) در دسترس است.

تضاد منافع: نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ‌گونه تضاد منافی ندارند. **منابع مالی:** این پژوهش بدون دریافت حمایت مالی از مؤسسه یا نهادی انجام شده است.

مشارکت نویسندگان: این مقاله برگرفته از رساله نویسنده اول دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان است. نویسنده دوم، استاد راهنما و نویسنده سوم استاد مشاور این پژوهش بودند. نحوه تنظیم اسامی نویسندگان براساس آیین‌نامه دانشگاه آزاد اسلامی در رابطه با مقالات مستخرج از رساله دکتری آن دانشگاه است. همه نویسندگان نسخه نهایی مقاله را خواندند و تأیید کردند.

References

1. Siegel LJ. Criminology. 11th edition. Belmont, Calif.: Wadsworth Publishing; 2012.
2. Livazović G. Role of family, peers and school in externalised adolescent risk behaviour. Croatian Journal of Rehabilitation Research. 2018;53:186–203.
3. Aliverdinia A, Younesi E. A step toward construction, validity and reliability of measurement scale for students' deviant behaviors. Strategic Research on Social Problems in Iran. 2015;9(1):7–10. [Persian] https://ssoss.ui.ac.ir/article_17118.html?lang=en
4. Huck JL, Spraitz JD, Bowers JH, Morris CS. Connecting opportunity and strain to understand deviant behavior: a test of general strain theory. Deviant Behavior. 2017;38(9):1009–26. <https://doi.org/10.1080/01639625.2016.1237827>
5. Kohut JM. The application of general strain theory to college students and their misuse of prescription medication [Thesis for MSc]. [Youngstown, Ohio]: Youngstown State University; 2019.
6. Yoon W. The effect of job stress on college students' depression and suicidal ideation: based on the discussion of Agnew's general tension theory. Journal of Korean Public Police and Security Studies. 2016;13(1):95–118. <http://dx.doi.org/10.25023/kapsa.13.1.201605.95>
7. Jun S, Choi E. Academic stress and internet addiction from general strain theory framework. Comput Human Behav. 2015;49:282–7. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.03.001>

8. Shamsaei F, Yaghmaei S, Sadeghian E, Tapak L. Survey of stress, anxiety and depression in undergraduate nursing students of Hamadan University of medical sciences. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*. 2018;6(3):25–30.[Persian] <http://ijpn.ir/article-1-1096-en.html>
9. Lerner RM. Promoting positive youth development: theoretical and empirical bases. Washington, DC: National Academies of Science; 2005.
10. Damon W. What is positive youth development? *Ann Am Acad Pol Soc Sci*. 2004;591(1):13–24. <https://doi.org/10.1177/0002716203260092>
11. Larson RW. Toward a psychology of positive youth development. *Am Psychol*. 2000;55(1):170–83. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.55.1.170>
12. Benson PL, Scales PC, Syvertsen AK. The contribution of the developmental assets framework to positive youth development theory and practice. In: Kail R; editor. *Advances in child development and behavior*. Elsevier; 2011. pp: 197–230. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-386492-5.00008-7>
13. Scales PC, Benson PL, Roehlkepartain EC, Sesma A, van Dulmen M. The role of developmental assets in predicting academic achievement: a longitudinal study. *J Adolesc*. 2006;29(5):691–708. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2005.09.001>
14. Lerner RM, Benson PL. *Developmental assets and asset-building communities: implications for research, policy, and practice*. Boston, MA: Springer US; 2003.
15. Benson PL, Scales PC, Mannes M. Developmental strengths and their sources: Implications for the study and practice of community building. In: Lerner RM, Jacobs F, Wertlieb D; editors. *Handbook of applied developmental science: promoting positive child, adolescent, and family development through research, policies, and programs*, band 1. London, United Kingdom: Sage Publications, Inc; 2003.
16. Leffert N, Benson PL, Scales PC, Sharma AR, Drake DR, Blyth DA. Developmental assets: measurement and prediction of risk behaviors among adolescents. *Applied Developmental Science*. 1998;2(4):209–30. https://doi.org/10.1207/s1532480xads0204_4
17. Jones-McKyer ELL. Relationships among developmental assets, age and smoking behaviors among youth [PhD dissertation]. [Indiana, United States]: Indiana University; 2005.
18. Search Institute Press. *The asset approach: 40 elements of healthy development*. Search Institute Press; 2006.
19. Jackson C. A study of the relationship between the developmental assets framework and the academic success of at-risk elementary to middle school transitioning students [PhD dissertation]. [Dallas]: Dallas Baptist University; 2010.
20. Masten AS, Obradovic J. Competence and resilience in development. *Ann N Y Acad Sci*. 2006;1094(1):13–27. <https://doi.org/10.1196/annals.1376.003>
21. Larson R, Walker K, Pearce N. A comparison of youth-driven and adult-driven youth programs: Balancing inputs from youth and adults. *J Community Psychol*. 2005;33(1):57–74. <https://doi.org/10.1002/JCOP.20035>
22. Mariano JM, Damon W. The role of spirituality and religious faith in supporting purpose in adolescence. In: Lerner RM, Roeser RW, Phelps E; editors. *Positive youth development and spirituality: from theory to research*. West Conshohocken, PA: Templeton Foundation Press. 2008. pp: 210–30.
23. Mohseni Tabrizi AR, Tabatabai M, Marjaei SH. Nazariye haye ravan shenakhti va rooykard talfighi mosharekat [Psychological theories and integrated approaches to participation]. *Journal of Domestic Policy*. 2006;1(1):147–76. [Persian]
24. Lerner RM, Dowling EM, Anderson PM. Positive youth development: thriving as the basis of personhood and civil society. *Applied Developmental Science*. 2003;7(3):172–80. https://doi.org/10.1207/S1532480XADS0703_8
25. Benson PL, Scales PC. The definition and preliminary measurement of thriving in adolescence. *J Posit Psychol*. 2009;4(1):85–104. <https://doi.org/10.1080/17439760802399240>
26. Lerner RM, Jacobs F, Wertlieb D. *Applied developmental science: an advanced textbook*. London, Thousand Oaks: Sage Publications, Inc; 2005.
27. Pekrun R, Goetz T, Frenzel AC, Barchfeld P, Perry RP. Measuring emotions in students' learning and performance: the Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). *Contemp Educ Psychol*. 2011;36(1):36–48. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2010.10.002>
28. Higgins GE, Piquero NL, Piquero AR. General strain theory, peer rejection, and delinquency/crime. *Youth & Society*. 2011;43(4):1272–97. <https://doi.org/10.1177/0044118X10382032>
29. Kline RB. Software review: software programs for structural equation modeling: Amos, EQS, and LISREL. *J Psychoeduc Assess*. 1998;16(4):343–64. <https://doi.org/10.1177/073428299801600407>
30. Search Institute. *Developmental Assets Profile (DAP)* [Internet]. 2005. <https://www.search-institute.org/surveys/choosing-a-survey/dap/>
31. Rezaei Varmazyar M. The relationship between perceived social support with psychological well-being: the mediator role of developmental assets. *Developmental Psychology: Iranian Psychologists*. 2019;15(58):175–88.[Persian] http://jip.azad.ac.ir/article_664390.html?lang=en

32. Azadian Bojnordi M, Bakhtiarpour S, Makvandi B, Ehteshamzadeh P. Internal and external developmental assets and academic well-being: the mediating role of academic buoyancy. *Developmental Psychology: Iranian Psychologists*. 2020;16(64):426–36.[Persian] http://jip.azad.ac.ir/article_676236.html?lang=en
33. Search Institute. Attitudes and Behaviour (A&B) Survey [Internet]. 2002. <https://www.search-institute.org/surveys/choosing-a-survey/ab/>
34. Hair JF, Hult GTM, Ringle CM, Sarstedt M. A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM). Third edition. Thousand Oaks: Sage Publications; 2017.
35. Benson P, Scales PC, Hamilton SF, Sesma JA, Hong K, Roehlkepartain EC. Positive youth development so far: core hypotheses and their implications for policy and practice. *Search Institute Insights & Evidence*. 2006;3(1):1–16.
36. Agnew R. *Pressured into crime: an overview of general strain theory*. Los Angeles, Calif: Roxbury Publ; 2006.
37. Kołodziej S. The role of achievement motivation in educational aspirations and performance. *General and Professional Education*. 2010;(1):42–8.
38. Fonteyne L, Duyck W, De Fruyt F. Program-specific prediction of academic achievement on the basis of cognitive and non-cognitive factors. *Learn Individ Differ*. 2017;56:34–48. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2017.05.003>
39. Smith LH, Barker E. Exploring youth development with diverse children: correlates of risk, health, and thriving behaviors. *J Spec Pediatr Nurs*. 2009;14(1):12–21. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6155.2008.00164.x>